

Základní škola a mateřská škola Tři Sekery, okres Cheb,

příspěvková organizace

Tři Sekery 79, 354 73 Tři Sekery, IČO 709 78 611, tel. 354 694 680, mob. 774 770 577, e-mail skolatrisek@seznam.cz, MŠ tel. 774 449 109, e-mail mstrisek@seznam.cz

Adaptační program

Obsah

1. Charakteristika adaptačního programu

2. Cíl adaptačního programu

- Co ovlivňuje adaptační program
- Počáteční problémy, které se mohou objevit
- Konkrétní projevy dítěte při horším průběhu adaptačního procesu
- Nepřizpůsobení dítěte a jeho příčiny

3. Minimalizace adaptačních problémů

4. Doporučené fáze adaptačního programu

Adaptační program

1. Charakteristika adaptačního programu

Začátek docházky do mateřské školy a adaptace na nové prostředí je mnohdy první zásadní změnou v životě dítěte. Faktorů, které ovlivňují adaptační proces, je celá řada. Temperament dítěte a jeho osobnost, rodinná výchova i celková úroveň socializace dítěte.

Při zahájení předškolního vzdělávání dítěte je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační program. Uplatňuje se nejčastěji v průběhu měsíce září. Případně s každým nástupem nového dítěte, pokud zákonní zástupci zvolí zahájení předškolního vzdělávání v průběhu školního roku. Zákonným zástupcům je dána možnost strávit se svým dítětem určitou dobu v mateřské škole. Tato doba se úměrně zkracuje, dítě se zařazuje do nového prostředí, odpoutává se od svých nejbližších a získává nové zkušenosti. Seznamuje se s novými lidmi, prostředím a režimem. Zjišťuje, že nové prostředí je bezpečné a přináší nové prožitky. Délka adaptačního procesu je u každého jedince individuální.

Při dlouhodobém přetrvávání potíží s adaptací, a pokud pedagogické pracovníce vyhodnotí, že pobyt v mateřské škole dítě nezvládá a spíše mu ubližuje, rozhodnou se pro konzultaci se zákonnými zástupci a pediatrem. Výsledkem je doporučení zvážit případný odklad docházky dítěte do mateřské školy.

2. Cíl adaptačního programu

Cílem je pomoci nově přichozím dětem zvládnout start v nové etapě jejich života. Nalezení kompromisu mezi potřebami dítěte a podmínkami fungování ve skupině vrstevníků.

Dítě:

- poznává nové prostředí s pocitem bezpečí,
- rozvíjí schopnost časoprostorové orientace,
- začleňuje se do kolektivu.

Zákonný zástupce:

- se seznamuje s prostředím mateřské školy a jeho řádem,
- na základě spolupráce s pedagogy rozvíjí schopnost pomoci dítěti s adaptací a poskytnout mu adekvátní formou psychickou podporu v rámci adaptačního procesu.

Co ovlivňuje adaptační program:

- nepřítomnost nejbližších, na které je dítě zvyklé,
- přítomnost cizích lidí,
- skupina vrstevníků,
- nové prostředí,
- nová pravidla, se kterými se dítě setkává (mnohdy poprvé),
- důslednost,
- režim dne.

Počáteční problémy, které se mohou objevit

Dětem při nástupu do mateřské školy dělá často největší problémy odloučení od svých nejbližších, dodržování pravidel a přijetí kolektivu vrstevníků.

Konkrétní projevy dítěte při horším průběhu adaptačního procesu:

- odmítá vstoupit do třídy,
- odmítá pustit rodiče, objevují se projevy pláče, vzteku, křiku, hysterie,
- pláče během dne,
- často se ujišťuje, že maminka (tatínek) přijde,
- straní se ostatním dětem, nebo odmítá kontakt s nimi,
- setrvává na jednom místě, které odmítá opustit,
- je agresivní vůči sobě nebo ostatním,
- problémy se mohou projevit psychosomatickými obtížemi (mělké zrychlené dýchání, zvýšený výskyt škytavky, poruchy spánku, pomočování, apod).

Nepřízpůsobení dítěte a jeho příčiny:

- nezralost dítěte,
- přílišná fixace na matku,
- nevhodné rodinné prostředí nebo nedůslednost,
- nepravidelná docházka dítěte do mateřské školy v adaptačním procesu.

3. Minimalizace adaptačních problémů

- Zákonný zástupce nebo jiný blízký člověk mohou v mateřské škole zůstat po určitou dobu. Nejlépe v čase ranního scházení, kdy si s ním hraje, zapojuje se do činností v tomto čase a napomáhá tak dítěti navodit pocit bezpečí v novém prostředí.
- Adaptační proces se po domluvě s pedagogickými pracovníky přizpůsobuje dle potřeb a přizpůsobení dítěte.
- Zákonní zástupci dostávají potřebné informace při každodenním setkávání.
- Před nástupem dítěte do mateřské školy se mohou děti společně se svými nejbližšími na základě individuální domluvy seznámit s novým prostředím, lidmi, vzdělávacími aktivitami.
- Bližší seznámení může proběhnout v rámci zápisu k předškolnímu vzdělávání, osobní návštěvě v mateřské škole nebo školní zahradě.
- Základní a mateřská škola pořádá odpolední tvořivé dílny, které jsou přístupné také široké veřejnosti.

4. Doporučené fáze adaptačního programu

- První společná návštěva s blízkou osobou max. 2 hodiny. Může proběhnout v dopoledním nebo v odpoledním čase, po individuální domluvě s vedoucí učitelkou mateřské školy.
- Druhá a třetí návštěva již jen s kratší dobou přítomnosti blízké osoby v případě, že dítě neprotestuje, opět tak cca 2 hodiny. Pokud dítě odchod rodiče výrazně odmítá a kontakt s pedagogem není ještě navázán, zůstává rodič ve třídě, ale pokusí se spíše zůstat v pozadí a své dítě informuje o tom, že tedy zůstane a bude se dívat, jak je šikovné.
- Čtvrtá návštěva by měla již proběhnout bez přítomnosti blízké osoby, ale také krátkou dobu max. 2 hodiny. Je důležité, aby dítě věřilo, že se pro něho vrátíte (např. než půjdou děti na vycházku, nebo po svačince,...)
- Další délka pobytu v mateřské škole je závislá od vzniklé situace. Pokud dítě zvládá odloučení od blízké osoby dobře, prodloužíme pobyt na celé dopoledne.
- Pokud dítě odloučení a pobyt v novém prostředí nezvládá, měli by zákonní zástupci zareagovat adekvátním způsobem a doporučené fáze adaptačního programu prodloužit i na týdny.

Doporučujeme:

- Na adaptační proces, tedy začátek změny v životě dítěte, si udělejte čas. Dejte dětem pocit bezpečí a trpělivosti.
- Se svými dětmi si povídejte. Vyprávějte jim, co znamená chodit do školky.
- To, co jim slíbíte, také dodržte. Dítě potřebuje mít jistotu.
- Nikdy děti nestrašte mateřskou školou. Vyvarujte se výhrůžkám typu: „Počkej, až budeš muset chodit do školy.“, „Jestli budeš zlobit, půjdeš do školky“.
- Osamostatňujte dítě v činnostech společně s mateřskou školou:
 - Stravovací návyky (dítě jí samo; tak dlouho, jak potřebuje)
 - Sebeobslužné návyky (to co zvládne, si obléká i obouvá samo)
 - Zvolte vhodný druh oblečení (přemýšlejte o tom, zda to dítě zvládne samo)
 - Hygienické návyky (používání WC, mytí rukou, používání ručníku)
 - Objevitelské aktivity, pozorování, napodobování
 - Komunikační schopnosti (umět požádat, poděkovat, povídejte si s nimi)
 - Tvořte s dětmi pravidla a uče je pravidla respektovat. Buďte důslední.